

Punkten 2 godkändes med den ändring, att det i punktens andra moment förekommande ordet »från» skulle utbytas mot ordet »af».

Punkterna 3 och 4 blefvo härefter godkända.

I fråga om *punkten 5* beslöts, att punktens slutmening, som inleddes med orden »och skola», skulle utgå.

Emot affattningen af *punkterna 6 och 7* gjordes icke någon anmärkning, men skulle med afseende å de i förstnämnda punkt använda skiljetecken iakttagas, att satsen: »de då befinna sig» icke skulle sättas inom kommata.

På grund af de sålunda fattade besluten hade stadens delegerade och vägstyrelsen för sin del godkänt följande

Förslag

till aftal rörande ordnande af de genom Brännkyrka sockens utbrytning från Svartlösa härads väghållningsdistrikt och införlifning med Stockholms stad uppkommande förhållanden.

1:o.

Mom. 1. Den behållning, som vid tiden för socknens skiljande från Svartlösa härads väghållningsdistrikt finnes i distriktets vägkassa, skall fördelas mellan staden och distriktet efter förhållandet vid samma tid mellan vägfyrktalet i socknen och i hela återstående distriktet.

Mom. 2. Såsom vägkassans behållning anses sådant i 62 § lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891, enligt nämnda lagrums lydelse i lagen den 20 juni 1905, omförmäldt öfverskott, som vid berörda tid finnes i vägkassan, efter afdrag dock af de beräknade kostnaderna för de vägarbeten, som de väghållningsskyldige i distriktet genom utslag, meddelade och laga kraftvunna under tiden från och med den 1 november 1908 till den dag, då socknens införlifning med staden äger rum, fått sig ålagdt att utföra och för hvilka tillika statsbidrag, därest sådant i något af utslagen förutsatts, före sistnämnda dag beviljats.

Mom. 3. De öfverskottsmedel, som, enligt hvad nu blifvit sagdt, skola undantagas innan fördelning af vägkassans behållning sker, äger väghållningsdistriktet använda till bestridande af omförmälda kostnader.

Mom. 4. Uppgå vid tiden för införlifningen kostnaderna för förenämnda vägarbeten till belopp, öfverstigande berörda öfverskottsmedel, skola staden och

väghållningsdistriktet gemensamt efter den i mom. 1. angifna grund bidraga till täckande af sålunda uppkommen brist.

2:o.

De vägarbeten inom väghållningsdistriktets nuvarande område, som vid tiden för införlifningen redan börjat verkställas, skola bringas till slutligt utförande af vägstyrelsen eller de arbetsdirektioner, som kunna varda tillsatta för arbetenas verkställande.

Har vid berörda tid vägarbete, som genom laga kraftägande beslut förklarats skola inom Brännkyrka socken utföras, ännu icke blifvit påbörjadt, skall staden efter införlifningen verkställa samma arbete, mot det att ett belopp, motsvarande de beräknade kostnaderna för vägarbetet, till staden utbetalas af förenämnda öfverskottsmedel, så långt de därtill förslå.

3:o.

Det åligger staden att godtgöra väghållningsdistriktet kostnaden för den till följd af socknens skiljande från distriktet erforderliga nya vägdelning, när denna blifvit verkställd, med ett belopp af 3,500 kronor.

4:o.

Allt underhåll sommar- och vintertiden af allmänna vägar inom de efter öfverflyttningen återstående delarna af väghållningsdistriktet äfvensom öfriga distriktet åliggande utgifter för vägväsendet därstädes, med undantag af de i punkten 1 här ofvan omförmälda, bestridas af väghållningsdistriktet, därvid vägunderhållet in natura utgöres enligt vägdelning och, intill dess ny sådan blifvit verkställd, underhållet af den på väghållare från Brännkyrka socken nu indelade vägsträckan inom Huddinge socken af landsvägen från Sotholms härads gräns till Skanstull af vägkassan.

Fastighetsägare inom det återstående väghållningsdistriktet, hvilka till följd af hvad ofvan är stadgadt vinna befrielse från underhållet af dem inom Brännkyrka socken tilldelade väglotter och icke annorstädes åtaga sig motsvarande väghållning, skola under den tid, nu gällande vägdelning inom distriktet äger tillämpning, till distriktets kassa gälda ersättning, hvilken, där ej öfverenskommelse om beloppet kan träffas, bestämmes i den ordning, som i 18 § väglagen sägs.

5:o.

Staden i sin helhet skall från tiden för socknens införlifning med staden ombesörja och bekosta allt underhåll af allmänna vägar inom såväl socknens som stadens förutvarande område.

6:o.

De inom socknens nuvarande område befintliga broar, hvilkas underhåll vid tiden för införlifningen bestrides ur distriktets vägkassa, öfvertagas från samma tid i det skick de då befinna sig till underhåll af staden.

7:o.

Uppstår mellan staden och väghållningsdistriktet tvist rörande tolkningen af bestämmelserna i detta aftal, skall tvisten afgöras af en skiljenämnd, bestående af tre personer, af hvilka staden och distriktet utse hvardera en och de sålunda utsedde den tredje. Kunnat de af parterna valde skiljemännen ej ena sig om valet af den tredje, skall denne utses af konungens befallningshafvande i Stockholms län.

§ 4.

Härefter beslöts, att det sålunda antagna förslaget skulle utskrifvas samt af stadens delegerade och vägstyrelsens ledamöter underskrifvas i två exemplar, af hvilka det ena skulle öfverlämnas till vägstyrelsens ordförande, herr Larson, för de väghållningsskyldiges hörande och det andra tillställas Stockholms stadsfullmäktige.

§ 5.

Att jämte herr ordföranden justera dagens protokoll utsågos herrar greve Lagerbjelke och friherre von Otter.

§ 6.

Då underhandlingarna mellan stadens delegerade och vägstyrelsen sålunda slutförts och något vidare ärende ej förekom till behandling, uppläste herr ordföranden sammanträdet med afskedsord till vägstyrelsens ledamöter.

Som ofvan.

In fidem:

Axel Körner.

Justeradt

Erik Martin.

Casten von Otter.

G. Lagerbjelke.

BIHANG Nr 143

till

Beredningsutskottets utlåtanden och memorial för år 1909.

Ytterligare handlingar till frågan om Brännkyrka sockens införlifning med Stockholms stad.

1. Utdrag af protokoll, hållna hos Brännkyrka sockens kommunalnämnd och kommunalstämma samt innefattande nämndens och stämmans beslut i anledning af de upprättade förslagen dels till aftal rörande socknens införlifning med staden och dels till ordnande af de genom socknens utbrytning från Svartlösa härads väghållningsdistrikt och införlifning med staden uppkommande förhållanden (sid. 2—32).
2. Utdrag af protokoll vid kyrkostämma med Brännkyrka församling, innefattande församlingens beslut i anledning af förstnämnda förslag (sid. 33—35).
3. Utdrag af protokoll vid municipalstämma med Liljeholmens municipalsamhälle, innefattande municipalsamhällets beslut i anledning af förstberörda förslag (sid. 35—37).
4. Utdrag af protokoll vid municipalstämma med Örby villastads municipalsamhälle, innefattande municipalsamhällets beslut i anledning af samma förslag (sid. 37—38).
5. Utdrag af protokoll vid vägstämma med de väghållningsskyldige inom Svartlösa härads väghållningsdistrikt, innefattande de väghållningsskyldiges beslut i anledning af förslaget till ordnande af de genom Brännkyrka sockens utbrytning från väghållningsdistriktet och införlifning med staden uppkommande förhållanden (sid. 39—40).

1.

Utdrag af protokoll, hållet vid kommunalnämndens i Brännkyrka socken sammanträde onsdagen den 17 februari 1909 kl. half 7 e. m. å kommunalrummet vid Läljeholmen.

§ 4.

Kommunalstämmans ordförande hade för nämndens yttrande med skrifvelse af den 9 dennes öfversänt dels förslag till aftal rörande ordnande af de genom Brännkyrka sockens utbrytning från Svartlösa härads väghållningsdistrikt och införlifning med Stockholms stad uppkommande förhållanden och dels förslag till aftal rörande införlifning af Brännkyrka socken med Stockholms stad.

Sedan det förstnämnda förslaget blifvit uppläst och på framställning af ordföranden beslutits, att detta förslag först skulle blifva föremål för nämndens behandling, därvid förslagets olika punkter skulle hvar för sig genomgås, upplästes åter förslaget punkt för punkt och hade nämnden icke något att erinra mot detsamma.

Härefter upplästes det sistnämnda förslaget och beslöts, att detsammans olika punkter skulle likaledes hvar för sig genomgås.

Efter öfverläggning om förslagets olika punkter ansåg nämnden sig icke hafva något att erinra mot punkterna 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 15 och 16.

Beträffande punkt 2 hade nämnden icke annan erinran att göra än att föreslå det stämman vid punktens antagande uttalade såsom önskemål, att församlingens invånare må vara berättigade att använda sig af Stockholms nuvarande södra begravningsplats, om framställning därom göres af församlingens kyrkostämma.

Angående punkt 9 ville nämnden föreslå, att i densamma insattes ett så lydande tillägg: »äfvensom utfartsvägen från Årstaskog till allmänna landsvägen vid Grönbrink, hvilken väg har en längd af cirka 2 km.»

Efter denna tilläggsförändring får punkten följande lydelse:

»Staden i sin helhet skall från tiden för socknens införlifning med staden ombesörja och bekosta allt underhåll af allmänna vägar inom såväl socknens som stadens förutvarande område och skola utgifterna härför af stadens och det införlifvade områdets invånare gemensamt och efter samma grund utgöras.

Från nämnda tidpunkt skall staden därjämte öfvertaga underhållet af följande enskilda vägar inom det införlifvade området nämligen:

den så kallade Lövholmsvägen eller vägen från allmänna landsvägen vid Liljeholmen förbi Alphyddan och Gröndals villasamhälle till Lilla Ekensberg jämte vägens förgrening från Alphyddan till Blommensberg;

den så kallade Hägerstensvägen från nämnda landsväg till Fridhem samt vägen från Långbro grindstuga förbi Långbrodal till Långsjö, äfvensom utfartsvägen från Årstaskog till allmänna landsvägen vid Grönbrink, hvilken väg har en längd af cirka 2 km., till de delar dessa vägar icke visas vara föremål för enskild eganderätt.»

Såsom skäl för den föreslagna förändringen af punkten ville nämnden framhålla, att förenämnda väg från Årstaskog till Grönbrink förmedlar samfärdseln mellan tätt bebyggda områden i Årstaäng och Årstaskog och är starkt trafikerad, hvarför det synes vara nödvändigt att ifrågavarande väg jämväl underhålles af samhället.

Vidkommande punkt 13 beslöt nämnden föreslå, att i punkten skulle intagas ett så lydande tillägg:

»att staden åtager sig samma förpliktelser mot tjänstemännen i den inkorporerade kommunen som mot sina egna.»

Punkten blifver efter detta tillägg så lydande:

»Från tiden för socknens införlifning med staden öfvertager staden i sin helhet den införlifvade kommunens och skoldistriktets samtliga förpliktelser gentemot såväl de personer, hvilka vid nämnda tidpunkt därinom innehafva fast anställning, som ock de socknens förutvarande tjänstemän, hvilka då redan därifrån åtnjuta pension eller understöd, och skall tillika iakttagas att staden åtager sig samma förpliktelser mot tjänstemännen i den inkorporerade kommunen, som mot sina egna, samt att de i socknen vid berörda tid anställda barnmorskor icke i pensionshänseende komma i sämre ställning än förut.»

Nämnden föreslog ofvannämnda tillägg, enär billighet och rättvisa torde kräfva att de i kommunen anställda tjänstemännen böra efter inkorporeringen komma i samma ställning till staden som de tjänstemän, hvilka äro i stadens tjänst förut antagna.

Mot nämndens beslut angående punkterna 6 och 16 anmälde reservation, af herr Vallin beträffande punkt 6 och af herrar Mellin och Kjellqvist rörande punkt 16; och ägde reservanterna att före justeringen af protokollet sina anmälda reservationer skriftligen affattade inlämna.

§ 6.

Till att jämte ordföranden justera protokollet utsågos herrar Vallin, Lantz och Gäbel och skulle justeringen ega rum fredagen den 19 februari kl. 6 e. m. å kommunalrummet.

Som ofvan.

In fidem:

C. J. Borg.

Justeradt

G. Blomberg.

Ordf.

J. A. Vallin.

G. V. Lantz.

Max Gäbel.

Vid justeringen af detta protokoll inlämnades af herrar Mellin och Kjellqvist en så lydande reservation:

Mot Brännkyrka sockens kommunalnämnds beslut i dess protokoll för den 17 dennes i anledning af väckt fråga om Brännkyrka sockens inkorporering med Stockholms stad på sätt och under de villkor de för staden och socknen utsedda delegerade föreslagit uti sitt protokoll för den 19 december 1908, få vi härmed anföra reservation, och hemställa att kommunalstämman måtte tillse att punkt 16 af delegerades förslag gifves följande lydelse:

»De för äldre stadsområdet gällande föreskrifter rörande bouppteckningar, vårdande af förmynderskap och auktioner skola gälla äfven för det införlifvade området, dock att stadens auktionsmonopol icke före 20 års utgång är tillämpligt å sådan inom det införlifvade området befintlig egendom, som tillhör där boende personer eller därstädes belägna verk samt inom området försäljes å auktion.»

Såsom skäl för detta vårt yrkande få vi framhålla, att auktionskammaren i Stockholm i regel ej lämnar auktionskredit utan fordrar kontant betalning innan

357

varan får afhämtas och att denna omständighet så betydligt inverkar på försäljningspriset, att en landtbo, om han skulle söka realisera sin lösöreegendom genom auktionskammaren, nog ej finge mer än en ringa del (omkring hälften) af det pris, som en vara skulle betinga, om den såldes under våra nuvarande förhållanden.

Särskildt skulle detta blifva fallét då det gällde att sälja landbruksinventarier, hvars köpare nu städse äro vana vid en auktionskredit på 3 och 6 månader, hvadan man kan med skäl säga, att oerhördt stora förluster skulle komma att åsamkas särskildt den landbrukande befolkningen, om ej den nu föreslagna tidsfristen för auktionsmonopolets tillämpning inom socknen blefve såsom villkor vid inkorporeringen fastställd.

Många landbrukares betryggade framtid kommer ock säkerligen att äfventyras inom de till inkorporering föreslagna socknarna, därest det nya auktionssystemet blefve i och med inkorporeringen infördt. Få af dem hafva helt säkert icke annan tillgång att lita sig till, då de ej längre förmå att ligga i med det sträfsamma jordbruket, än det kapital en blifvande auktion å deras landbruksinventarier kan komma att inbringa och hvad en reducering därpå till kanske under hälften af det belopp, som skulle hafva erhållits under normala förhållanden kan betyda, inse nog allt för väl alla de, som icke bara jakta efter det nyhetens behag en inkorporering tros skänka.

Liljeholmen den 19 februari 1909.

Hugo Mellin.

Justus Kjellqvist.

och af herr Vallin jämväl reservation, som lydde:

»Enligt punkt 6 i kommitterades förslag till aftal rörande införlifning af Brännkyrka socken med Stockholms stad, finnes icke medgifvet möjlighet för Brännkyrka socken att öfva något som helst inflytande på huru valkretsindelningen kommer att efter eventuell inkorporering gestalta sig, utan är denna sak helt öfverlämnad åt ena parten nämligen Stockholms stad.

Det torde emellertid ej kunna förnekas, att Brännkyrka kommun såväl som de öfriga till inkorporering föreslagna kommunerna i viss mån för en ganska lång tid framåt kommer att bibehålla sin karaktär af landsortsområde och följaktligen dess speciella ortsintresse i afsevärd grad skiljer sig från det speciella

stadsintresset, hvaraf följer, att så vidt möjligt alla de till inkorporering föreslagna områdena, som i stort sedt hafva enahanda intresse i det större Stockholm, tillsammans borde utgöra en från den öfriga tätt bebyggda staden skild valkrets.

Då emellertid underhandlingarna med de öfriga kommunerna och Stockholms stad ej framskridit så långt som underhandlingen med Brännkyrka socken och staden, synes en införlifning af alla därtill ifrågasatta kommuner näppeligen kunna ske samtidigt, ett förhållande som i viss mån försvårar den här ofvan antydda valkretsindelningen, men å andra sidan det för oss, som bygga och bo inom Brännkyrka, måste anses som en fråga af mycket stor betydelse att, oafsedt partiståndpunkt, kunna erhålla möjlighet, att i stadsfullmäktige representeras af män, som äro bosatta inom det inkorporerade området och följaktligen känna våra speciella önskningsar och behof.

Enär det af flera skäl torde vara onödigt att formulera ett bestämdt förslag till öfverenkommelse i förevarande punkt, anser jag dock att här ofvan berörda synpunkter borde beaktas, hvarför jag tillåter mig yrka:

att kommunalstämman uppdrager åt socknens herrar delegerade att tillsammans med herrar delegerade för Stockholms stad söka åstadkomma ändring af eller tillägg till punkt 6 i syfte att åt Brännkyrka socken gifva medbestämmanderätt i fråga om valkretsindelningen beträffande den valkrets Brännkyrka socken eventuellt kommer att tillhöra.

Liljeholmen den 17 februari 1909.

J. A. Vallin.

Rätt utdraget, betyga:

C. J. Borg.

M. Öqvist.

Afskrift.

Protokoll, hållna hos kommunalnämnden i Brännkyrka socken och af kommunalstämman utsedda delegerade för underhandlingar rörande socknens inkorporering med Stockholm vid gemensamma sammanträden i kommunalrummet vid Liljeholmen nedannämnda dagar.

Den 8 mars 1909.

Närvarande:

Kommunalnämnden:

Ordföranden *Blomberg*,
 vice » *Mellin*,
 ledamöterna *Johansson*,
Almroth,
Landén,
Vallin,
Gäbel,
Lantz och
Björklund samt
 suppleanten *Johansson, O. L.*

Delegerade:

Herrar fabrikören *Ludvig Wetterlind*,
 » godsägaren, grefve *G. Lagerbjelke*,
 » ingenjören *Axel G. Carlson*,
 » pastor *Nils Lindstam*,
 » kamrer *F. Edström*,
 » e. o. hofrättsnotarien *E. A. Vallander* och
 » godsägaren *Alfr. Söderlund*.

§ 1.

Kommunalstämmans ordförande hade öfversänt utdrag af protokoll, hållet vid extra kommunalstämma den 23 sistlidne februari för åtgärd, som i detsamma närmare angifves; och var utdraget af följande lydelse:

Utdrag af protokoll, hållet vid extra kommunalstämma med Brännkyrka socken uti kapellet vid Liljeholmen tisdagen den 23 februari 1909 kl. 7 e. m.

§ 2.

I skrifvelse till kommunalstämmans ordförande af den 11 sistlidne januari hade sekreteraren hos Stockholms stads delegerade för inkorporeringsfrågor vice häradshöfdingen Axel Körner, under förmälan att bemälda delegerade och af Brännkyrka sockens kommunalstämma utsedda delegerade för underhandlingar rörande socknens inkorporering med staden slutfört berörda underhandlingar och därunder blifvit eniga om de bestämmelser för inkorporeringen, som innefattades i ett den 19 december 1908 dagtecknad förslag till aftal, samt under åberopande af stadens och socknens delegerades beslut vid gemensamt sammanträde sistnämnda dag och jämväl af det uppdrag, som i sådant afseende lämnats honom af stadens delegerade, med öfverlämnande af ett exemplar af omförmälda förslag, anhållit, att kommunalstämmans ordförande ville öfver ifrågavarande förslag, äfvensom öfver ett med skrifvelse af den 16 förberörda januari öfversänt förslag till aftal rörande ordnande af de genom Brännkyrka sockens utbrytning från Svartlösa härads väghållningsdistrikt och införlifning med Stockholms stad uppkommande förhållanden, inhämta kommunalstämmans yttrande samt därefter lämna stadens delegerade del af berörda yttrande.

Då nu ärendet företogs till behandling, upplästes såväl ofvanberörda skrivelser som delegerades förslag äfvensom kommunalnämndens yttrande i saken, hvarefter stämman på förslag af f. kommunalkamreraren F. Edström beslöt, att ärendet med hänsyn till dess stora vikt och betydelse för kommunen icke skulle vid dagens stämma afgöras, utan endast i sin helhet diskuteras och efter diskus-

sionens slut bordläggas, för att åter upptagas till behandling å för detta ändamål ånyo utlyst kommunalstämma.

Under öfverläggningen anförde godsägaren *Alfr. Söderlund* å Långbro gård: att det vore af behovet påkalladt och högst nödvändigt, att ett brandredskapshus med brandmateriel jämväl uppfördes å lämplig plats vid Långbro eller Långbrodal, enär det säkerligen därstädes vore flera hus och större antal invånare än vid Södertörns villastad, hvarest det är föreslaget, att ett sådant hus skall uppföras;

att det vid inkorporeringen bör tagas hänsyn till de i länet anställda landtmätarna, så att deras rätt icke förnärmas, hvarför en öfvergångsperiod på 15 till 20 år borde lämnas dem;

att det bör tillses, att förbud icke blifver satt för skottlossning å landsområdet, enär det vore behöfligt att jakt efter rofdjur anställdes; samt

att hundskatten inom det inkorporerade området icke bör sättas så hög som inom stadens förutvarande område, enär rätt många hundar behöfdes såsom vakthundar.

Grefve *G. Lagerbjelke* å Elfsjö uttalade, på anförda skäl, såsom sin bestämda åsikt, att frågan vore fullständigt utredd och till fördel för Brännkyrka kommun. Uti detta uttalande gjordes flera instämmanden.

Fabrikören *Rob. Friestedt* framhöll, att ägarna af sjöstränderna borde efter inkorporeringen få sitta i okvald besittning af dessa och då underhandlingar angående utläggning af ett järnvägsspår utefter stranden från Liljeholmens järnvägsstation till Gröndal påginge, borde träffade öfverenskommelser i detta hänseende respekteras, samt att, då det vore planerat att anlägga en bro från Gröndal till Reymersholm och jämväl spårvägslinje, dessa påtänkta anläggningar finge obehindradt utvecklas och att frågan icke borde afgöras, förrän stadsplan inom Liljeholmens municipalsamhälle vore upprättad, samt att kommunalstämman borde fatta beslut först sedan stadsfullmäktige i Stockholm fattat sitt beslut i ärendet, ty då finge man klart för sig villkoren för inkorporeringen från stadens sida.

Skolläraren *Björling* anförde, att han af nykterhetsfolket i kommunen erhållit uppdrag att hos stämman hemställa, att i stämmans protokoll måtte inflyta, såsom ett bestämdt uttalande önskemål, att inga ställen för försäljning af öl, vin eller brännvin finge inom det inkorporerade området inrättas, utan att invånarna därinom blefve hörda.

Landtbrukaren *Hugo Mellin* å Vestberga hänvisade till sin reservation mot kommunalnämndens beslut beträffande punkt 16 i förslaget till aftal angående

socknens inkorporering och ansåg sig hafva anfört afgörande skäl för det förslag till ändrad lydelse af punkten, som vore upptaget i reservationen.

Riksdagsman *J. A. Vallin* återopade sin reservation mot kommunalnämndens beslut angående punkt 6 i aftalsförslaget och framhöll än ytterligare, att det vore af den allra största vikt och betydelse för socknen och dess invånare, att man sökte bereda sig medbestämmanderätt i fråga om valkretsindelningen för den valkrets, som Brännkyrka socken kommer att tillhöra.

Vidare framhöll herr *Vallin*, att det af flera skäl vore nödigt att punkt 13 i nämnda förslag finge den lydelse, som kommunalnämnden föreslagit, hvarjämte han ytterligare anförde, att han af *Brännkyrka arbetarekommun* erhållit i uppdrag, att till stämman inlämna en af nämnda korporation, antagen så lydande resolution:

»De senaste åren har kommunalstämman i Brännkyrka afstyrkt alla ansökningar om tillåtelse till ölförsäljning inom socknen.

Att denna åtgärd ur flera synpunkter — ej minst ur ordningssynpunkt — varit af behovet påkallad och visat sig gagnelig för socknen, torde numera icke på allvar kunna bestridas. Det öde sådana ansökningar de sista åren rönt har också tydligt ådagalagt svärigheten att för sådan ansöknings bifallande kunna uppbringa ens ett fåtal röster, ett förhållande som klart visar att socknens invånare funnit sig synnerligen väl i berörda förhållande.

När nu kommunalstämman genom antagande af kommitterades förslag till inkorporering går att afsäga sig sin hittills innehafda rätt att som själfständig kommun yttra sig öfver möjligen inkommande ansökningar i ofvan berörda syfte, vill kommunalstämman uttala en bestämd önskan, att för framtiden ej några öl- eller spriträttigheter måtte beviljas beträffande den nuvarande socknens område, eller i hvar fall sådan rättighet ej beviljas utan att församlingens invånare såvidt möjligt gifvits tillfälle att därom yttra sig.

som af honom upplästes, hvarefter han för sin del jämväl framhöll önskvärdheten af att ett dylikt uttalande gjordes.

v. Häradshöfding *Körner*, Stockholm, hvilken vore sekreterare hos de i Stockholm utsedde delegerade för inkorporeringsfrågor, framhöll att det uppgjorda förslaget till aftal rörande Brännkyrka sockens införlifning med Stockholms stad vore så nogsamt öfvervägt, att detsamma borde utan tillägg eller förändringar af kommunalstämman antagas, helst som detsamma tillförsäkrade kommunen stora ekonomiska fördelar, hvilket herr *Körner* bevisade med en del sifferuppgifter, som erhållits vid verkställda ekonomiska beräkningar.

Pastor *Lindstam* och ingenjör *Carlson* ansågo, på anförda skäl, att förenämnda förslag till aftal mycket väl kunde godtagas af stämman, då man icke rimligtvis kunde begära att erhålla större fördelar från stadens sida än de, som innefattades i förslaget, och att det vore alldeles säkert att staden icke skulle gå med på flera eftergifter.

Revisor *A. Rosvall* föreslog, att ärendet måtte remitteras till kommunalnämnden, som hade att tillsammans med herrar delegerade yttra sig om och i hvad mån de här framlagda tilläggen förtjäna beaktande och sedermera föreslå, hvilka punkter som böra i form af ett kompletterande memorial bifogas stämmans eventuella beslut om godkännande af delegerades beslut. I detta yrkande gjordes flera instämmanden.

Ingenjör *Ludvig Pettersson*, Reymersholm, framställde yrkande om att staden i sin helhet efter inkorporeringen jämväl måtte åtaga sig underhållet af vägen från den så kallade Reymersholmsbron genom Reymersholm och Charlottenburg; och har herr Pettersson härmed inlämnat sitt yrkande skriftligen och har desamma följande lydelse:

»I nionde punkten af förslaget till aftal angående Brännkyrka sockens införlifning med staden stadgas, bland annat, att staden i sin helhet efter socknens införlifning med staden skall öfvertaga underhållet af vissa i punkten uppräknade enskilda vägar.

Då det troligtvis kommer att dröja många år från tiden för socknens införlifning med staden till dess gata blir framdragen i vägen från den så kallade Reymersholmsbron genom Reymersholm och Charlottenburg och då ifrågavarande väg är den enda förbindelsevägen med staden för dem som bo därstädes och jämväl måste begagnas af dem, hvilka hafva att till nämnda platser transportera matvaror och dylikt, får jag anhålla, att kommunalstämman ville för sin del besluta, att bland de enskilda vägar, hvilkas underhåll staden i sin helhet från tiden för socknens införlifning skall åtaga sig, måtte upptagas jämväl vägen från den så kallade Reymersholmsbron genom Reymersholm och Charlottenburg.

Ett sådant yrkande kan anses äga så mycket större berättigande, som efter socknens införlifning staden från Reymersholm kommer att erhålla en årlig skatteintäkt af cirka 40,000 kronor.»

Sedan vidare öfverläggning ägt rum, därunder flera uttalanden gjordes för, att inkorporeringen måtte komma till stånd, och diskussionen förklarats avslutad, beslöt stämman på af ordföranden framställd proposition i enlighet med herr Rosvalls förslag, hvadan ärendet skulle remitteras till kommunalnämnden i syfte, som framgår af nämnda förslag.

§ 3.

Till justeringsmän, att jämte ordföranden justera protokollet utsågos herrar pastor Nils Lindstam, Elfsjö, och ingenjör Ludvig Pettersson, Reymersholm.

Som ofvan.

In fidem:

C. J. Borg.

Justeradt

Ludvig Wetterlind,

ordf.

Nils Lindstam. Ludvig Pettersson.

som lästes, hvarefter på förslag af ordföranden beslöts, att förslaget till aftal rörande ordnande af de genom Brännkyrka sockens utbrytning från Svartlösa härads väghållningsdistrikt och införlifning med Stockholms stad uppkommande förhållanden skulle först blifva föremål för nämndens behandling och att vid förslagens behandling de olika punkterna i desamma skulle hvar för sig genomgås och behandlas.

Förstnämnda förslag, som hade följande lydelse:

»1:o.

Mom. 1. Den behållning, som vid tiden för socknens skiljande från Svartlösa härads väghållningsdistrikt finnes i distriktets vägkassa, skall fördelas mellan staden och distriktet efter förhållandet vid samma tid mellan vägfyrktalet i socknen och i hela återstående distriktet.

Mom. 2. Såsom vägkassans behållning anses sådant i 62 § lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891, enligt nämnda lagrumms lydelse i lagen den 20 juni 1905 omförmäldt öfverskott, som vid berörda tid finnes i vägkassan, efter afdrag dock af de beräknade kostnaderna för de vägarbeten, som de väghållningsskyldige i distriktet genom utslag, meddelade och laga kraftvunna under tiden från och med den 1 november 1908 till den dag, då socknens införlifning med staden äger rum, fått sig ålagdt att utföra och för

hvilka tillika statsbidrag, därest sådant i något af utslagen förutsatts, före sistnämnda dag beviljats.

Mom. 3. De öfverskottsmedel, som enligt hvad nu blifvit sagdt skola undantagas innan fördelning af väggkassans behållning sker, äger väghållningsdistriktet använda till bestridande af omförmälda kostnader.

Mom. 4. Uppgå vid tiden för införlifningen kostnaderna för förenämnda vägarbeten till belopp, öfverstigande berörda öfverskottsmedel, skola staden och väghållningsdistriktet gemensamt efter den i mom. 1 angifna grund bidraga till täckande af sålunda uppkommen brist.

2:o.

De vägarbeten inom väghållningsdistriktets nuvarande område, som vid tiden för införlifningen redan börjat verkställas, skola bringas till slutligt utförande af vägstyrelsen eller de arbetsdirektioner, som kunna varda tillsatta för arbetenas verkställande.

Har vid berörda tid vägarbete, som genom laga kraftägande beslut förklarats skola inom Brännkyrka socken utföras, ännu icke blifvit påbörjadt, skall staden efter införlifningen verkställa samma arbete, mot det att ett belopp, motsvarande de beräknade kostnaderna för vägarbetet, till staden utbetalas af förenämnda öfverskottsmedel, så långt de därtill förslå.

3:o.

Det åligger staden att godtgöra väghållningsdistriktet kostnaden för den till följd af socknens skiljande från distriktet erforderliga nya vägdelning, när denna blifvit verkställd, med ett belopp af 3,500 kronor.

4:o.

Allt underhåll sommar- och vintertiden af allmänna vägar inom de efter öfverflyttningen återstående delarna af väghållningsdistriktet äfvensom öfriga distriktet åliggande utgifter för vägväsendet därstädes, med undantag af de i punkten 1 här ofvan omförmälda, bestridas af väghållningsdistriktet, därvid väghållningen in natura utgöres enligt vägdelning och, intill dess ny sådan blifvit verkställd, underhållet af den på väghållare från Brännkyrka socken nu indelade väg-

sträckan inom Huddinge socken af landsvägen från Sotholms härads gräns till Skanstull af vägkassan.

Fastighetsägare inom det återstående väghållningsdistriktet, hvilka till följd af hvad ofvan är stadgadt vinna befrielse från underhållet af dem inom Brännkyrka socken tilldelade väglotter och icke annorstädes åtaga sig motsvarande väghållning, skola under den tid, nu gällande vägdelning inom distriktet äger tillämpning, till distriktets kassa gälda ersättning, hvilken, där ej öfverenskommelse om beloppet kan träffas, bestämmes i den ordning, som i 18 § väglagen sägs.

5:o.

Staden i sin helhet skall från tiden för socknens införlifning med staden ombesörja och bekosta allt underhåll af allmänna vägar inom såväl socknens som stadens förutvarande område.

6:o.

De inom socknens nuvarande område befintliga broar, hvilkas underhåll vid tiden för införlifningen bestrides ur distriktets vägkassa, öfvertagas från samma tid i det skick de då befunna sig till underhåll af staden.

7:o.

Uppstår mellan staden och väghållningsdistriktet tvist rörande tolkningen af bestämmelserna i detta aftal, skall tvisten afgöras af en skiljenämnd, bestående af tre personer, af hvilka staden och distriktet utse hvardera en och de sålunda utsedde den tredje. Kunna de af parterna valde skiljemännen ej ena sig om valet af den tredje, skall denne utses af konungens befallningshafvande i länet.

upplästes af ordföranden punkt för punkt och hade nämnden och herrar delegerade icke något att erinra mot förslaget.

§ 2.

Härefter upplästes 13 punkter i förslaget till aftal rörande införlifning af Brännkyrka socken med Stockholms stad och blefvo dessa punkter hvar för sig behandlade som följer:

Punkt 1.

»Brännkyrka socken skall med hela sitt nuvarande område från och med ingången af det år, kungl. maj:t kan komma att bestämma, i kommunalt, administrativt och judiciellt hänseende införlifvas med Stockholms stad och sålunda ur landets jordebok uteslutas.»

Efter en stunds diskussion angående denna punkt och efter det kamrer Edström framhållit, att, ifall punkten komme att antagas oförändrad, det vore af stor betydelse för Liljeholmens municipalsamhälle, att en väl motiverad framställning till kungl. maj:t angående tiden för ordnande af stadsplan- och vattenledningsfrågorna i Liljeholmens municipalsamhälle bilades handlingarna, men att han icke nu vore beredd framlägga en sådan framställning fullt formulerad, beslöts uppskjuta behandlingen af punkten till ett kommande sammanträde, då herr Edström hade att inlämna skriftligt förslag till den af honom ofvan omnämnda framställningen.

Punkt 2.

»I fråga om de ekklesiastika förhållandena sker den ändring, som föranledes däraf att, jämlikt lagen angående folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903, folkskoleväsendet utgör en för hela staden gemensam angelägenhet, hvilken staden såsom kommun har att vårda.

I afseende å berörda förhållanden i öfrigt äger tills vidare ej annan ändring rum än den, som betingas däraf att Brännkyrka församling i och med införlifningen kommer att utgöra en territoriell församling i Stockholm.»

Denna punkt godkändes; dock ville nämnden och herrar delegerade föreslå att stämman vid punktens antagande uttalade såsom önskemål, att församlingens invånare må vara berättigade att använda sig af Stockholms nuvarande södra begravningsplats, om framställning därom göres af församlingens kyrkostämman.

Punkt 3.

»Staden i sin helhet ombesörjer och bekostar alla anordningar i afseende å fattigvård, hälsovård, sjukvård, brandväsende och polisbevakning samt alla andra kommunala anstalter och angelägenheter inom såväl Brännkyrka sockens som ock stadens äldre område.»

Punkt 4.

»Alla kommunala utgifter skola af stadens och den införlifvade kommunens invånare gemensamt och efter samma grund utgöras.»

Punkt 5.

»Alla Brännkyrka sockens likasom Stockholms stads tillhörigheter af fast och lös egendom samt inkomster, hvilka icke äro afsedda för kyrkliga ändamål, tillfalla den gemensamma kommunen, hvarjämte folkskolehus och andra anstalter för folkskoleundervisningen blifva det gemensamma skoldistriktets egendom.»

Punkt 6.

»Det införlifvade området invånare åtnjuta i stadens kommunala angelägenheter enahanda rösträtt som stadens invånare; skolande den nu gällande indelningen i valkretsar så ändras, att invånarne i det införlifvade området få tillfälle utöfva dem tillkommande rösträtt.»

Punkt 7.

»Lika med stadens invånare äro det införlifvade områdes invånare berättigade att tillgodonjuta de förmåner, som allmänna stiftelser åt stadens invånare eller särskilda klasser af dem bestämma; och hafva stadens invånare i afseende å allmänna stiftelser, hvilka tillhöra det införlifvade området, enahanda rätt.»

Punkt 8.

»Staden i sin helhet öfvertager ansvarsskyldigheten för de bägge borgerliga kommunernas samt Liljeholmens och Örby villastads municipalsamhällets samtliga skulder och förbindelser äfvensom de särskilda skoldistriktens skulder och förbindelser för folkskoleväsendet, allt efter afdrag af den kapital- och räntebetalning, som bör vara verkställd före den dag, då införlifningen äger rum.»

Mot dessa punkter hade nämnden och herrar delegerade icke något att erinra, men anmälde herr Vallin reservation mot beslutet beträffande punkt 6 och skulle han senare inlämna reservationen skriftligen.

Punkt 9.

»Staden i sin helhet skall från tiden för socknens införlifning med staden ombesörja och bekosta allt underhåll af allmänna vägar inom såväl socknens som stadens förutvarande område; och skola utgifterna härför af stadens och det införlifvade områdets invånare gemensamt och efter samma grund utgöras.

Från nämnda tidpunkt skall staden därjämte öfvertaga underhållet af följande enskilda vägar inom det införlifvade området, nämligen:

den så kallade Löfholmsvägen eller vägen från allmänna landsvägen vid Liljeholmen förbi Alphyddan och Gröndals villasamhälle till Lilla Ekensberg jämte vägens förgrening från Alphyddan till Blommensberg,

den så kallade Hägerstensvägen från nämnda landsväg till Fridhem samt vägen från Långbro grindstuga förbi Långbrodal till Långsjö, till de delar dessa vägar icke visas vara föremål för enskild äganderätt.»

I fråga om denna punkt beslöts föreslå, att med afslag af det af ingenjören Ludvig Pettersson vid kommunalstämman den 23 nästlidne februari gjorda yrkandet angående vägen från den s. k. Reymersholmsbron genom Reymersholm och Charlottenburg, densamma borde förändras och gifvas samma lydelse som kommunalnämnden i sitt protokoll af den 17 nästlidne februari föreslagit; dock med borttagande af ordet »Lilla». Efter en sådan förändring får punkten följande lydelse:

»Staden i sin helhet skall från tiden för socknens införlifning med staden ombesörja och bekosta allt underhåll af allmänna vägar inom såväl socknens som stadens förutvarande område och skola utgifterna härför af staden och det införlifvade områdets invånare gemensamt och efter samma grund utgöras.

Från nämnda tidpunkt skall staden därjämte öfvertaga underhållet af följande enskilda vägar inom det införlifvade området, nämligen:

den så kallade Löfholmsvägen eller vägen från allmänna landsvägen vid Liljeholmen förbi Alphyddan och Gröndals villasamhälle till Ekensberg jämte vägens förgrening från Alphyddan till Blommensberg;

den så kallade Hägerstensvägen från nämnda landsväg till Fridhem samt vägen från Långbro grindstuga förbi Långbrodal till Långsjö äfvensom utfartsvägen från Årstaskog till allmänna landsvägen vid Grönbrink, hvilken väg har en längd af cirka 2 km., till de delar dessa vägar icke visas vara föremål för enskild äganderätt.»

Punkt 10.

»Har i anledning af ansökning, som hos konungens befallningshafvande gjorts i fråga om anläggning eller omläggning af allmän väg inom socknens nuvarande område eller om förändring af därinom belägen väg till bygdeväg eller landsväg, konungens befallningshafvande eller den myndighet, till hvilken målet kan hafva fullföljts, genom beslut, meddeladt före införlifningen, ålagt de väghållningsskyldige i Svartlösa härads väghållningsdistrikt att inom förenämnda område utföra vägarbete, skall, vare sig berörda beslut vid tiden för införlifningen vunnit laga kraft eller icke, samma vägarbete verkställas af staden.

Därest i beslut, som nu nämnts, inträdandet af den därigenom ålagda skyldigheten att utföra visst vägarbete gjorts beroende af att statsbidrag till arbetet erhålles, skall hvad ofvan blifvit stadgadt äga tillämpning, äfven om sådant bidrag icke beviljas.»

Punkt 11.

»Innan de för staden gällande byggnads- och brandordningar å det införlifvade området tillämpas, böra de undergå granskning, därvid, om de särskilda förhållandena inom Brännkyrka kommun anses böra medföra särskilda stadganden beträffande området i dess helhet eller till någon del, sådana stadganden böra i byggnads- och brandordningarna införas.»

Punkt 12.

»Genom införlifningen sker icke någon ändring i sättet för utgörande af sådan afgäld till stamhemman inom det införlifvade området, som hvilar på afsöndrad lägenhet, eller af allmänna utskylder och besvär till kronan af hvad namn och beskaffenhet de vara må.

Debitering, uppbörd och redovisning af krono- och kommunalutskylder från det införlifvade området öfvertagas från tiden för införlifningen af öfverståthållareämbetet för uppbördsärenden.

Därest efter införlifningen framställning i sådant afseende göres af Brännkyrka församlings kyrkostämman, skall stadens uppbördsverk ombesörja debiteringen af beslutade församlingsavgifter äfvensom af prästlöneavgifter samt, där ej kyrkostämman genom beslut, som af öfverståthållareämbetet godkännes, annorlunda för-

ordnar, verkställa uppbörden af dessa afgifter, hvarjämte i sådan händelse restantier å samma afgifter skola indrivas genom öfverståhållareämbetets försorg.»

Nämnden och herrar delegerade hade icke något att erinra mot dessa punkters antagande.

Punkt 13.

»Från tiden för socknens införlifning med staden öfvertager staden i sin helhet den införlivade kommunens och skoldistriktets samtliga förpliktelser gent emot såväl de personer, hvilka vid nämnda tidpunkt därinom innehafva fast anställning som ock de socknens förutvarande tjänstemän, hvilka då redan därifrån åtnjuta pension eller understöd; och skall tillika iakttagas, att de i socknen vid berörda tid anställda barnmorskor icke i pensionshänseende komma i sämre ställning än förut.»

Efter någon diskussion om denna punkt och efter att nämnden och herrar delegerade öfverenskommit att ånyo sammanträda måndagen den 15 dennes kl. $1\frac{1}{2}$ 7 e. m., upplöstes sammanträdet.

Som ofvan.

In fidem:

C. J. Borg.

Den 15 mars 1909.

Närvarande:

Kommunalnämnden:

ordföranden *Blomberg,*

vice » *Mellin,*

ledamöterna *Molijn,*

Johansson,

Björklund,

Kjellqvist,

Almroth,

Lantz,

ledamöterna *Gäbel* och
Vallin samt delvis af sammanträdet
suppleanten *Johansson, O. L.*

Delegerade:

Herrar fabrikören *Ludvig Wetterlind*,
godsägaren grefve *G. Lagerbjelke*,
ingenjören *Axel G. Carlson*,
kamreraren *F. Edström*,
pastor *Nils Lindstam*,
godsägaren *Alfr. Söderlund* och
e. o. hofrättsnotarien *E. A. Vallander*.

§ 1.

Protokollet från förra sammanträdet föredrogs och justerades.

§ 2.

Herr *Björklund* föreslog, att till behandling måtte åter upptagas frågan om huruvida icke Reymersholmsvägen borde i aftalet upptagas till underhåll af kommunen.

Såsom skäl för detta yrkande anförde herr *Björklund*, att då vägarna icke komma att underhållas, förrän äganderätten till desamma öfverlättes på kommunen, det torde vara klokast föreslå, att kommunen äfven öfvertog underhållet af denna väg.

Nämnden och herrar delegerade beslöto afslå detta herr *Björklunds* förslag och vidhålla sitt vid sammanträdet den 8 dennes fattade beslut beträffande punkt 9.

§ 3.

Som punkt 13 icke blef slutbehandlad vid förra sammanträdet, så återupptogs öfverläggningen om densamma, därunder yrkanden framställdes, dels att punkten skulle förordas till antagande utan förändring och dels att den skulle gifvas samma lydelse, som kommunalnämnden i sitt protokoll vid sammanträde

den 17 sistlidne februari föreslagit, hvarjämte herr Almroth föreslog ett tillägg till punkten, så lydande:

»Brännkyrka sockens rätt till uppsägning af kommunalkamreraren och dennes biträde m. fl. befattningsinnehafvare i kommunen få ej af staden tillämpas som en följd af inkorporeringen, utan skola dessa såväl som socknens fjärdingsmän beredas anställning i den inkorporerade kommunen.»

Från skollärarepersonalen inlämnades genom riksdagsman Vallin en så lydande skrifvelse:

»Af det förslag till aftal rörande Brännkyrka sockens införlifning med Stockholms stad, som af särskilda delegerade utarbetats, framgår, att staden öfvertager det införlifvade skoldistriktets förpliktelser emot de personer, hvilka vid tiden för införlifningen därinom innehafva fast anställning.

En sådan bestämmelse torde vid närmare påseende dock ej vara tillfyllest. Skall vid Brännkyrka sockens införlifning med Stockholms stad likformighet i andra afseenden eftersträfvast, bör naturligen lärarepersonalen tillförsäkras likställighet med hufvudstadens lärarepersonal i alla afseenden, sålunda ock i ekonomiskt.

Det synes, att en sådan apordning torde vara själfklar. Då emellertid detta ej fullt tydligt framgår af aftalet utan fastmer det enligt punkt 13 blifvit fastslaget, att Stockholms stad endast öfvertager de förpliktelser i bemälda afseende, som finnas vid tiden för inkorporeringen, synes det oss som en nödvändighet, att vederbörande taga denna omständighet i öfvervägande, och att sådana bestämmelser införas i blifvande aftal, att lärarepersonalen vid skolväsendets läggande under Stockholms stad erhåller likställighet i alla afseenden med Stockholms förutvarande lärarepersonal.

Skulle detta ej blifva fallet, torde helt säkert genast tvistigheter komma att uppstå.

Blommensberg den 15. 3. 1909 »;

Enligt uppdrag.

Gösta Vahlström.

som skulle i protokollet intagas.

Vid af ordföranden framställd proposition å de olika förslagen beslöts förorda punktens antagande sådan den lyder i herrar delegerades förslag och föreslå det kommunalstämman vid punktens antagande måtte till protokollet göra lika

uttalanden, som gjorts å kyrkostämman den 9 nästlidne februari, då punkten där föredrogs, hvilket uttalande lydde:

»Vid detta kyrkostämmans beslut om godkännande af punkt 13 i herrar delegerades förslag skulle i protokollet antecknas, att kyrkostämman uttalade den uppfattning, att folkskolans lärarepersonal med afseende å löne- och pensionsförhållanden likställdes med den vid Stockholms folkskolor tjänstgörande lärarepersonalen, samt att de i Brännkyrka anställda småskolelärarinnor, biträdande lärarinnor äfvensom lärarinnor i mindre folkskolor med afseende på sin existens säkerställas, äfven om de ej kunna tagas i anspråk för tjänstgöring vid Stockholms folkskolor, samt att detta också gäller de i Brännkyrka f. n. anställda lärare och lärarinnor i slöjd och huslig ekonomi; dock att detta uttalande endast skulle afse den borgerliga kommunens tjänstepersonal.»

Mot beslutet anmälde reservation af riksdagsman Vallin, som ansåg att punkten borde hafva sådan lydelse, som kommunalnämnden föreslagit.

Härefter företogs slutbehandling af punkt 1, därvid kamrer F. Edström uppläste skrifvelse, innefattande närmare utveckling af innebörden af hans i ärendet afgifna reservation med yrkande det kommunalstämman ville besluta att jämte antagande af punkt 1 i delegerades förslag till aftal rörande socknens införlifning med hufvudstaden i oförändradt skick, kraftigt instämma i hvad socknens delegerade framhållit jämlikt § 3 i delegerades protokoll för den 2 juli 1908 angående stadsplan och vattenledningsfrågorna samt i öfverensstämmelse därmed hemställa, det tacktes kungl. maj:t, för den händelse att nyssnämnda frågor icke vunnit sin lösning, då inkorporeringsärendet föreläge till afgörande inför kungl. maj:t, bestämma tiden för inkorporeringens ikraftträdande, så att samhället finge anses hafva ägt nödig tid att åt de båda nämnda frågorna gifva en lösning i öfverensstämmelse med de önskningsar samhället kunde hafva uttalat och de uttalanden, som gjorts i den upplästa skrifvelsen.

Sedan öfverläggningen om punkt 1 förklarats afslutad, beslöts, med afslag å de af kamrer Edström gjorda yrkandena i hvad de innefattade underdånig hemställen till kungl. maj:t i saken, förorda punkten till antagande.

Punkt 14.

»Det införlifvade området förseende med vatten från allmän vattenledning samt allmän belysning genom gas eller på annat tjänligt sätt skall ske snarast möj-

ligt efter införlifningen i den ordning och till den omfattning, som stadsfullmäktige med afseende å områdets bebyggande tid efter annan besluta.

Från tiden för införlifningen skall emellertid staden utefter de vägar inom socknens municipalsamhällen och så kallade villastäder, där allmän belysning vid nämnda tid finnes anordnad, ombesörja och bekosta belysning i minst samma omfattning som dittills, under villkor att den för berörda ändamål använda materiel till staden utan ersättning öfverlätes.»

Om denna punkt hade öfverläggning skett i sammanhang med slutbehandlingen af punkt 1 och beslöts förorda densamma till antagande.

Punkt 15.

»Snarast möjligt efter införlifningen skall staden låta upprätta särskilda renhållningsstationer dels vid Liljeholmen med Gröndal dels ock i Örby.

Efter införlifningen skall staden utan dröjsmål låta uppföra fullständig brandstation vid Liljeholmen samt redskapshus med brandmateriel vid Örby och Södertörns villastad.»

Beträffande denna punkt beslöts föreslå stämman, att det måtte göras ett så lydande tillägg: »äfvensom vid Långbro eller Långbrodal och Fridhems villastad.»

§ 4.

Härefter beslöts afsluta sammanträdet för dagen och skulle nytt sammanträde äga rum tisdagen den 23 dennes, därom särskilda kallelser skulle utfärdas.

Som ofvan

In fidem:

C. J. Borg.

Den 23 mars.

Närvarande:

Kommunalnämnden:

ordföranden *Blomberg,*
vice » *Mellin,*
ledamöterna *Molijn,*
Björklund,
Kjellqvist,
Lantz,
Johansson och
Wallin.

Delegerade:

godsägaren greve *G. Lagerbjelke,*
fabrikören *Ludvig Wetterlind,*
kamreraren *F. Edström,*
ingenjören *Axel G. Carlson,*
godsägaren *Alfr. Söderlund.*

§ 1.

Protokollet från förra sammanträdet upplästes och justerades.

§ 2.

Upptogs till fortsatt behandling förslaget till aftal rörande socknens införlifning med hufvudstaden; och uppläste ordföranden punkt 16 i nämnda förslag, som hade följande lydelse:

»De för äldre stadsområdet gällande föreskrifter rörande bouppteckningar, vårdnaden å förmynderskap och auktioner skola gälla äfven för det införlifvade området, dock att stadens auktionsmonopol tillsvidare och intill dess annorlunda beslutas icke är tillämpligt å sådan inom det införlifvade området befintlig egendom, som tillhör där boende personer eller därstädes belägna verk samt inom området å auktion försäljes.»

Sedan herrar Mellins och Kjellqvists reservation mot kommunalnämndens beslut af den 17 sistlidne februari beträffande punkt 16 jämväl blifvit uppläst och reservanterna under öfverläggningen ändrat sitt i reservation gjorda yrkande om punktens ändrade lydelse därhän, att den föreslagna tiden 20 år nedsattes till 15 år, beslöts godkänna reservanternas förslag till ändrad lydelse af ifrågavarande punkt, som efter ändringen skulle få följande lydelse:

»De för äldre stadsområdet gällande föreskrifter rörande bouppteckningar, vårdnaden å förmynderskap och auktioner skola gälla äfven för det införlifvade området, dock att stadens auktionsmonopol icke före 15 års utgång är tillämpligt å sådan inom det införlifvade området befintlig egendom, som tillhör där boende personer eller därstädes belägna verk samt inom området försäljes å auktion.»

§ 3.

Härefter föredrogs utdrag af protokoll från extra kommunalstämma den 23 sistlidne februari, innefattande å stämman gjorda uttalanden, som enligt stämmans beslut skulle tagas i beaktande, innan det framlagda förslaget till aftal angående kommunens inkorporering med hufvudstaden definitivt antages; och blefvo de olika uttalandena föremål för öfverläggning, hvarvid rörande dessa fattades följande beslut.

Då redan förut vid sammanträde den 15 nästlidne mars till punkt 15 i aftalsförslaget föreslagits ett tillägg, innefattande att ett brandredskapshus med brandmateriel skulle uppföras vid Långbro eller Långbrodal och då godsägaren Alfr. Söderlund, som var vid sammanträdet närvarande, afstod från sina vid stämman gjorda uttalanden rörande landtmätarna inom länet och frågan om skottlossning inom socknen efter inkorporeringen, föranledde dessa uttalanden icke något beslut från nämndens och herrar delegerades sida.

I anledning af uttalandet vid kommunalstämman, att efter inkorporeringen,

hundskatten inom det inkorporerade området icke bör sättas så hög, som inom stadens förutvarande område, yrkade kamrer *Edström*, med instämmande af herrar *Mellin* och *Kjellqvist*, att, då på grund af hvad på kommunalstämma anförts samt då särskildt, såsom under diskussionen framkommit, hufvudstaden efter inkorporeringen komme att för sina skilda delar uppvisa så väsentligen olika förhållanden, enär stora delar af det sålunda utvidgade hufvudstadsområdet komme att fortfarande förblifva rena landsbygden, samt billighet och rättvisa syntes fordra, att hundskatten icke blefve så hög inom det inkorporerade området, som inom stadens förutvarande område, men den nu gällande kungl. kungörelsen om hundskatt icke syntes medgifva att hundskatt utginge med olika belopp för olika delar eller områden af kommun, nämnden och herrar delegerade måtte föreslå kommunalstämman, att göra hemställan hos stadsfullmäktige i Stockholm, det stadsfullmäktige ville ej mindre i vederbörlig ordning göra framställning om sådan ändring i kungl. maj:ts nådiga kungörelse angående skatt för hundar den 1 juni 1877, att kommun berättigas besluta, att skatten för hundar må kunna utgöras olika inom olika delar eller områden af kommunen, än ock, med stöd af sålunda ändrade bestämmelser, bestämma lägre hundskatt för den inkorporerade kommunen eller vissa delar af kommunens område än den, som utgår för hufvudstaden.

Nämnden och herrar delegerade beslöto, att det framställda yrkandet icke skulle föranleda till någon åtgärd, då frågan tydligen vore en förändring af gällande lag, som skall behandlas af kungl. maj:t och riksdagen.

Mot detta nämndens beslut anmälde godsägaren Alfr. Söderlund reservation.

De af fabrikören Friestedt å kommunalstämma gjorda uttalanden föranledde icke till något uttalande från nämndens och herrar delegerades sida.

Beträffande den af riksdagsman Vallin och skolläraren Björling å kommunalstämma gjorda hemställan, att kommunalstämman vid antagande af förslaget till aftal angående inkorporeringen af kommunen med hufvudstaden måtte i protokollet uttala såsom ett bestämdt önskemål, att inga ställen för försäljning af öl, vin eller brännvin finge inom det inkorporerade området iurättas, utan att invånarne blefve hörda, så hänvisade herrar delegerade till hvad de i det afseendet under underhandlingarnas gång uttalat; och beslöts föreslå stämman, att ett sådant önskemål måtte inflyta i stämmans protokoll vid ärendets slutbehandling.

§ 4.

Sedan nämndens och herrar delegerades förhandlingar sålunda slutförts och riksdagsmännen grefve Lagerbjelke och Vallin utsetts till justeringsmän af protokollet, upplöste herr ordföranden sammanträdet.

Som ofvan.

In fidem:

C. J. Borg.

Justeradt

G. Blomberg

Ordf.

G. Lagerbjelke.

J. A. Vallin.

Reservation till kommunalnämndens och herrar delegerades protokoll den 8/3 1909.

Till kommunalnämndens beslut af den 17/2 1909 hade jag tillåtit mig föga en reservation, hvori jag yrkade sådan ändring i § 6 i kommitterades förslag till inkorporering af Brännkyrka socken med Stockholms stad, att åt Brännkyrka socken gifves medbestämmanderätt beträffande valkretsindelningen.

Då emellertid det af mig då framställda yrkandet af flera skäl ansetts ohållbart, har jag det oaktadt icke kunnat frångå de synpunkter, som legat till grund för berörda yrkande och hvilka jag härnedan tillåter mig framhålla.

Det torde ej kunna förnekas, att Brännkyrka kommun, såväl som de öfriga till inkorporering föreslagna kommunerna, i viss mån, för en ganska lång tid framåt komme att bibehålla sin karaktär af landsortsområde och följaktligen dess speciella ortsintresse i afsevärd grad skiljer sig från det speciella stadsintresset, hvaraf följer att såvidt möjligt alla de till inkorporering föreslagna områden, som i stort sedt hafva enahanda intresse i det större Stockholm, tillsammans borde utgöra en från den öfriga tätbebyggda staden skild valkrets.

Då emellertid underhandlingarna med Stockholms stad och de öfriga kommunerna ej framskridit så långt som underhandlingen med Brännkyrka socken och staden, synes en införlifning af alla därtill ifrågasatta kommuner näppeligen kunna ske samtidigt, ett förhållande som i viss mån försvårar den här ofvan antydda

valkretsindelningen, men å andra sidan det för oss, som bygga och bo, inom Brännkyrka måste anses som en fråga af mycket stor betydelse att oafsedt partiståndpunkt, kunna erhålla möjlighet att i stadsfullmäktige representeras af män, som äro bosatta inom det inkorporerade området och följaktligen känna våra speciella önsknings och behof.

På grund häraf tillåter jag mig yrka, att stämman uttalar sig för önskvärdheten af att vid den förändring af valkretsindelningen, som föranledes af inkorporeringen af till Stockholm gränsande socknar, vederbörande måtte iakttaga, att, såvidt möjligt är, de inkorporerade områdena måtte utgöra en gemensam valkrets.

Liljeholmen den 8 mars 1909.

J. A. Vallin.

Reservation till kommunalnämudens och herrar delegerades protokoll af den 15/3 1909.

Enär jag till fullo delar den uppfattning, som uttalades af herr ordföranden i inkorporeringskommittén enligt dess protokoll af den 15 juni 1908 § 2, att å ifrågavarande punkt borde gifvas den formulering, »att dess innehåll icke gifve anledning till missstyding», har jag icke i likhet med kommunalnämndens majoritet funnit skäl att frånga den ståndpunkt nämnden intog vid dess sammanträde den 17/2 1909.

Ifrågavarande punkt måste, enligt min uppfattning, afse att säkerställa den personal, som vid tiden för inkorporeringen är i kommunens eller skoldistriktets tjänst anställd, så att den ej på grund af inkorporeringen kommer i sämre eller i hvar fall någon som helst undantagsställning mot förut.

Hvad beträffar fjärdingsmännen, väljas de af kommunalstämman för en tid af tre år i sänder. När dessa år äro ute, har kommunen ej längre någon skyldighet gent emot dem, men gifvet är, att så länge de oklanderligt sköta sin plats, är deras existens tryggad i kraft af det moraliska ansvar, kommunen har mot sina tjänstemän.

Dessutom har en landskommun som Brännkyrka ej någon fastslagen lönestat för sina tjänstemän, utan bestämmer kommunen i hvarje särskildt fall lönen för desamma; finner kommunen att rättvisa och billighet kräfva det, kan den när som helst förbättra deras lönevillkor, som ock tid efter annan skett. Denna rätt afsäger sig dock kommunen i och med inkorporeringen. Det vore därför, synes det mig, oriktigt att gifva ifrågavarande punkt en formulering, som kan tydas så, att

den lön, tjänstemännen vid tiden för inkorporeringen åtnjuta, skola de allt framgent bibehålla, utau möjlighet att kunna ernå bättre vilkor.

Ifrågavarande formulering synes mig i lika hög grad vara ogynsam för skol-lärarepersonalen. Det får ju tänkas, att den utveckling folkskolan här de sista åren undergått, kommer allt framgent, kanske i ännu högre grad att fortgå efter inkorporeringen och att samma kraf, som f. n. ställas på Stockholms lärarepersonal, äfven komma att ställas på den inkorporerade kommunens personal.

Efter inkorporeringen är ju hela området en gemensam kommun; det synes mig då naturligt att den personal, som blifvit anställd i kommunen före inkorporeringen, skall kunna komma i sämre ställning än de, som blifvit antagna efter inkorporeringen, endast därför att de förre räkna flera tjänsteår inom kommunen än de senare.

För att undvika här ofvan antydda eventualiteter tillåter jag mig föreslå: att stämman beslutar antaga punkt 13 i förslaget med det tillägg, som kommunalnämnden vid sitt sammanträde den 17/2 1909 för sin del beslöt föreslå stämman.

Liljeholmen den 15 mars 1909.

J. A. Vallin.

Rätt afskrifvet betyga:

C. J. Borg.

M. Öqvist.

*Utdrag af protokoll, hållet vid extra kommunalstämma
uti kapellet vid Liljeholmen torsdagen den 15 april 1909
kl. 7 e. m.*

§ 3.

Kommunalstämman hade den 23 sistlidne februari till behandling förehäft frågan om socknens inkorporering med hufvudstaden, därvid beslutits ärendets åter-

remittering till kommunalnämnden, som tillsammans med socknens delegerade i inkorporeringsfrågor skulle yttra sig om och i hvad mån de å stämman framlagda tilläggen, utöfver hvad aftalsförslaget innehölle, förtjänade beaktande, äfvensom föreslå hvilka punkter borde i form af ett kompletterande memorial bifogas stämman eventuella beslut; och hade till följd häraf den förstärkta kommunalnämnden behandlat ärendet.

Mot förslaget till aftal rörande ordnande af de genom Brännkyrka sockens utbrytning från Svartlösa härads väghållningsdistrikt uppkommande förhållanden hade ingen anmärkning framställts; och beslöt kommunalstämman för sin del godkänna ifrågavarande förslag.

§ 4.

Härefter företogs till behandling det af herrar delegerade upprättade förslaget till aftal angående Brännkyrka sockens inkorporering med Stockholms stad, därvid yrkanden framställdes, dels att förslagets olika punkter skulle hvar för sig föredragas, dels ock att förslaget i sin helhet skulle i ett sammanhang behandlas.

Vid af ordföranden härom framställd proposition beslöts, med afslag å det förra yrkandet, att det senare behandlingssättet skulle iakttagas.

Under den öfverläggning, som härefter följde, yrkades:

att kommunalstämman måtte för sin del medgifva, att Brännkyrka socken skulle med hela sitt nuvarande område från och med ingången af det år, kungl. maj:t kan komma att bestämma, i kommunalt, administrativt och judiciellt hänseende införlifvas med Stockholms stad på de villkor, som finnas angifna i det af Stockholms stads och Brännkyrka sockens delegerade den 19 december 1908 under tecknade förslag till aftal rörande denna införlifning, och att stämman måtte vidare besluta, att till protokollet om detta beslut skulle fogas protokollen från kommunalnämndens sammanträden i frågan; samt att stämman för sin del tillika såsom önskemål framhåller de ändringar och tillägg, som förordats af den med socknens delegerade förstärkta kommunalnämnden.

Vidare yrkades:

att frågan om socknens inkorporering måtte uppskjutas, intill dess stadsplan för Liljeholmens municipalsamhälle kunde blifva af kungl. maj:t godkänd;

att det föreliggande förslaget till aftal om socknens inkorporering med Stockholms stad måtte med de tillägg, som af kommunalnämnden och herrar delegerade föreslagits, af stämman antagas;

att punkt 13 i aftalsförslaget måtte få den lydelse, som kommunalnämnden i sitt protokoll af den 17 sistlidne februari föreslagit; och återopades såsom skäl för detta yrkande en af riksdagsmannen J. A. Vallin afgifven reservation mot kommunalnämndens och herrar delegerades beslut af den 15 mars 1909 rörande denna punkt;

att riksdagsmannen Vallins reservation mot kommunalnämndens och herrar delegerades beslut den 8 mars 1909 beträffande punkt 6 i förslaget till aftal angående socknens inkorporering med Stockholms stad måtte af stämman upptagas som önskemål;

att stämman såsom önskemål måtte uttala sig för att omedelbart efter inkorporeringen en sopstation måtte anordnas vid Reymersholm; samt

att det önskemålet måtte af stämman framställas, att de lastemottagare, som äga och underhålla egen brygga, icke böra efter inkorporeringen blifva betungade med högre än half hamnafgift.

Sedan diskussionen förklarats avslutad, framställde ordföranden proposition på yrkandet om ärendets uppskjutande.

Stämman beslöt att afslå detta yrkande och att företaga ärendet till afgörande.

Härefter beslöt stämman, på af ordföranden framställd proposition, för sin del medgifva att socknen inkorporerades med Stockholms stad.

Vidare beslöt stämman — med afslag å det gjorda yrkandet därom, att det föreliggande förslaget till aftal om socknens inkorporering med Stockholms stad måtte antagas med de tillägg, som af kommunalnämnden och socknens delegerade föreslagit — medgifva, att Brännkyrka socken måtte med hela sitt nuvarande område från och med ingången af det år, kungl. maj:t kan komma att bestämma, i kommunalt, administrativt och judiciellt hänseende införlifvas med Stockholms stad på de villkor, som finnas angifna i det af herrar delegerade den 19 december 1908 undertecknade förslag till aftal rörande denna införlifning. Därjämte beslöts, att till protokollet om detta beslut skulle fogas protokollen från kommunalnämndens sammanträden i frågan, äfvensom att stämman kraftigt framhöll att de ändringar och tillägg, som förordats af den med socknens delegerade förstärkta kommunalnämnden, måtte såsom önskemål af socknen blifva af vederbörande beaktade.

Till protokollet skulle antecknas, att efter det klubbans fallit för det sista beslutets fattande, hördes begäran om votering, men ansåg ordföranden sig icke kunna upptaga detta yrkande, såsom varande för sent väckt.

Det anmärktes häremot, att votering begärts redan före klubbslaget, men förklarade ordföranden jämte flera å stämman närvarande sig icke hafva hört att sådant yrkande gjorts före klubbslaget.

Kontorschefen E. Johansson från Reymersholm förklarade härefter, att det vore han, som med lägmäld röst begärt votering — en gång före och en gång efter klubbslaget — men att han afstode från detta yrkande.

Slutligen beslöt stämman, efter framställda propositioner, att öfriga yrkanden, som framkommit under förhandlingarna, skulle anses såsom önskemål och ville stämman framhålla vikten af att dessa önskemål vid frågans afgörande tillgodosåges.

§ 6.

Till justeringsmän att jämte ordföranden justera protokollet utsågos herrar grefve G. Lagerbjelke, godsägaren Alfr. Söderlund och riksdagsman J. A. Vallin.

Som ofvan.

In fidem:

C. J. Borg.

Justeradt

Ludvig Wetterlind.

Ordf.

G. Lagerbjelke.

Alfr. Söderlund.

J. A. Vallin.

Uppläst i Brännkyrka kyrka söndagen $\frac{2}{5}$ 1909.

N. Lindstam.

Rätt utdraget, betyga:

M. Öquist.

C. J. Borg.

I afseende å berörda förhållanden i öfrigt äger tills vidare ej annan ändring rum än den, som betingas däraf, att Brännkyrka församling i och med införlifningen kommer att utgöra en territoriell församling i Stockholm.

Punkt 5. Alla Brännkyrka sockens likasom Stockholms stads tillhörigheter af fast och lös egendom samt inkomster, hvilka icke äro afsedda för kyrkliga ändamål, tillfalla den gemensamma kommunen, hvarjämte folkskolehus och andra anstalter för folkskoleundervisningen blifva det gemensamma skoldistriktets egendom.

Punkt 8. Staden i sin helhet öfvertager ansvarsskyldigheten för de särskilda skoldistriktens skulder och förbindelser för folkskoleväsendet, allt efter afdrag af den kapital- och räntebetaling, som bör vara verkställd före den dag, då införlifningen äger rum.

Punkt 12. Debitering, uppbörd och redovisning af krono- och kommunalutskylder från det införlifvade området öfvertagas från tiden för införlifningen af öfverståthållareämbetet för uppbördsärenden.

Därest efter införlifningen framställning i sådant afseende göres af Brännkyrka församlings kyrkostämman, skall stadens uppbördsverk ombesörja debiteringen af beslutade församlingsavgifter äfvensom af prästlöneavgifter samt, där ej kyrkostämman genom beslut, som af öfverståthållareämbetet godkännes, annorlunda förordnar, verkställa uppbörden af dessa avgifter, hvarjämte i sådan händelse restantier å samma avgifter skola indrifvas genom öfverståthållareämbetets försorg.

Punkt 13. Från tiden för socknens införlifning med staden öfvertager staden i sin helhet den införlifvade kommunens och skoldistriktets samtliga förpliktelse gent emot såväl de personer, hvilka vid nämnda tidpunkt däriinom innehafva fast anställning, som ock de socknens förutvarande tjänstemän, hvilka då redan därifrån åtnjuta pension eller understöd; och skall tillika iakttagas, att de i socknen vid berörda tid anställda barnmorskor icke i pensionshänseende komma i sämre ställning än förut.

Vid detta kyrkostämmans beslut om godkännande af punkt 13 i herrar delegerades förslag skulle i protokollet antecknas, att kyrkostämman uttalade den uppfattning, att folkskolans lärarepersonal med afseende å löne- och pensionsförhållanden likställdes med den vid Stockholms folkskolor tjänstgörande lärarepersonalen, samt att de i Brännkyrka anställda småskolelärarinnor, biträdande lärarinnor äfvensom lärarinnor i mindre folkskolor med afseende på sin existens säkerställas, äfven om de ej kunna tagas i anspråk för tjänstgöring vid Stockholms

folkskolor, samt att detta också gäller de i Brännkyrka f. n. anställda lärare och lärarinnor i slöjd och huslig ekonomi.

In fidem:

Aug. Forssman.

Justeradt 17/2 1909.

Nils Lindstam. C. J. Borg.

Uppläst i Brännkyrka kyrka söndagen den 14/11 1909.

Aug. Forssman.

Rätt utdraget betygar

ex officio

Aug. Forssman.

3.

Utdrag af protokoll, hållet vid extra municipalstämma med Liljeholmens municipalsamhälle i skolhuset vid Liljeholmen den 21 juni 1909 kl. 7 e. m.

§ 4.

Sedan sekreteraren hos Stockholms stads delegerade för inkorporeringsfrågor i skrifvelse till municipalstämmans ordförande den 11 januari 1909 med förmälan, det nyssnämnda delegerade och af Brännkyrka sockens kommunalstämma

utsedde delegerade för underhandlingar rörande socknens inkorporering med staden dämera slutfört berörda underhandlingar och därunder enats om de bestämmelser för inkorporeringen, som innefattades i ett den 19 december 1908 dagtecknad förslag till aftal, samt med öfverlämnande af omförmälda förslag i bestyrkt afskrift, anhållit, att ordföranden ville öfver förslaget inhämta Liljeholmens municipalstämmas yttrande och därefter lämna stadens delegerade del af berörda yttrande, samt municipalstämman i anledning häraf förehaft ifrågavarande ärende till behandling dels den 11 därpåföljande februari, då beslut fattats därom, att förslaget jämte de vid delegerades gemensamma underhandlingar i ärendet förda protokoll skulle befordras till trycket, och i erforderligt antal exemplar tillhandahållas municipalsamhällets medlemmar, på det att desse därigenom måtte sättas i tillfälle att om det föreliggande ärendet inhämta närmare kännedom, hvarefter ärendet skulle företagas till förnyad handläggning vid ånyo utlyst municipalstämma under loppet af nästpåföljande mars månad, dels ock den 30 i sistberörda månad, därvid beslutits att uppskjuta med ärendets vidare handläggning, till dess Brännkyrka sockens kommunalstämma för sin del afgifvit infordradt yttrande i samma ärende, så och efter det kommunalstämman den 15 sistlidne april till slutlig behandling förehaft ärendet, hade det af municipalstämman sålunda uppskjutna ärende blifvit ånyo upptaget i kungörelsen öfver dagens municipalstämma.

Då ärendet nu kom under handläggning, erinrade ordföranden till en början om och lämnade redogörelse för stämmans föregående behandling af frågan, hvarefter stämman på därom framställt förslag beslöt företaga ärendet till slutligt afgörande samt att i sådant afseende skulle hvar för sig föredragas och behandlas först förslagens ingress och första punkt samt därefter och, därest beslutet i anledning af första punkten icke till annat föranledde, förslagens öfriga punkter i ordningsföljd.

Därefter upplästes och godkändes förslagens ingress och punkt 1 samt likaledes punkterna 2-16.

Det skulle dock här anmärkas att, jämte det municipalstämman sålunda utan ändringar och tillägg godkänt det föreliggande förslaget om Brännkyrka sockens införlifning med hufvudstaden, stämman emellertid vid behandlingen af förslagens nionde punkt förklarade sig instämma i de önskemål, som af socknens kommunalstämma den 15 sistlidne april uttalats vidkommande en del af de i nyss-

nämnda punkt intagna bestämmelser och i samband därmed af kommunalstämman framförda spörsmål.

Som ofvan.

In fidem:

F. Edström.

Stäm. ordf.

Justeradt d. 26/6 09.

Joh. A. Lindén. Max Gäbel.

Uppläst i Brännkyrka kyrka sönd. d. 4/7 1909.

Harald Orajärvi.

Rätt utdraget betygar

F. Edström.

4.

Utdrag af protokoll, fördt vid fortsatt municipalstämma med Örby villastads municipalsamhälle i skolhuset vid Örby onsdagen den 31 mars 1909 kl. 8 e. m.

§ 2.

Företogs till förnyad behandling det af från Stockholms stad och Brännkyrka socken utsedda delegerade upprättade förslag till aftal rörande Brännkyrka sockens med därinom belägna Örby municipalsamhälle införlifvande med hufvudstaden, hvilket förslag, dagteckadt den 19 december 1908, finnes i afskrift som bil. till municipalstämmans protokoll den 20 februari i år.

Efter en längre diskussion beslöt stämman att för sin del uttala sig för den föreslagna inkorporeringen dock med villkor, att Stockholms stad snarast möjligt efter samhällets införlifvande med hufvudstaden går i författning om anläggande af tjänlig utfartsväg från Örby villastad till Älfsjö järnvägsstation, enär behovet af en sådan väg är synnerligen trängande och samhället själft ej är i stånd att åstadkomma dess anläggning till följd däraf, att laglig uttaxering af erforderliga medel ej inom detsamma kan verkställas, samt med framhållande af:

1:o) att Stockholms stad föranstaltar om Enskedespärvägens utdragande till Örby municipalsamhälle, eller, om så ej kan ske, förbinder sig att icke motsätta sig eventuellt byggande af enskild spärvägslinje i samma riktning och tillåter sådan linjes samtrafik med hufvudstadens spärvägar; samt

2:o) att Stockholms stad redan nu om möjligt lämnar sin medverkan till upprättande af stadsplan för Örby municipalsamhälle.

§ 4.

Att justera detta protokoll utsågos hrr flaggunderofficer O. M. Andersson och handl. C. J. S. Lindberg.

Som ofvan:

Cyrus Granér.

Stämmans ordf.

Justeradt

O. M. Andersson. C. J. S. Lindberg.

Uppläst i Brännkyrka kyrka söndagen den $\frac{2}{3}$ 1909.

N. Lindstam.

Rätt utdraget betygar

Cyrus Granér.

Municipalstämmans ordf.

5.

*Protokoll, hållet vid extra vägstämman med väghållnings-
skyldige inom Svartlösa härads väghållningsdistrikt å tings-
stället vid Fittja onsdagen den 17 februari 1909.*

§ 1.

Stämman öppnades af undertecknad ordförande, som äfven förde detta protokoll.

§ 2.

Att justera detta protokoll utsågos herrar Söderlund och Pripp.

§ 3.

§ 5.

Ordföranden föredrog »Förslag till aftal rörande ordnande af de genom Brännkyrka sockens utbrytning från Svartlösa härads väghållningsdistrikt och införlifning med Stockholms stad uppkommande förhållanden».

Efter en längre diskussion beslöt stämman biträda förslaget (Bil. A) med nedanstående ändringar.

§ 1 mom. 2 skulle hafva följande lydelse:

»Mom. 2. Såsom vägkassans behållning anses sådant i 62 § lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891, enligt nämnda lagrumms lydelse i lagen den 20 juni 1905, omförmäldt öfverskott, som vid berörda tid finnes i vägkassan, efter afdrag dock af de beräknade kostnaderna för de vägarbeten, som de väghållningsskyldige i distriktet genom utslag, meddelade och laga kraftvunna till den dag, då socknens införlifning med staden äger rum, fått sig ålagdt att utföra och för hvilka tillika statsbidrag, därest sådant i något af utslagen förutsatts, före sistnämnda dag beviljats.»

Anledning till denna ändring förefinnes däruti att laga kraftvunnen dom redan finnes å vägförbättring på vägen vid Hörningsnäs inom Huddinge socken för en beräknad kostnad af 7,900 kronor.

§ 1 mom. 3 skulle hafva följande lydelse:

»Mom. 3. De öfverskottsmedel, som, enligt hvad nu blifvit sagdt, skola undantagas, innan fördelning af vägkassans behållning sker, äger väghållningsdistriktet använda till bestridande af omförmälda kostnader och till vägförbättringar, enligt väghållningsskyldiges beslut.

§ 6.

Som ofvan

Carl Larson.

Vägstyrelsens ordförande.

Justeradt:

Alfr. Söderlund. Carl Pripp.

Rätt transumeradt intyga:

M. L. Öhman. Carl Larson.

BIHANG N:r 150

till

Beredningsutskottets utlåtanden och memorial för år 1909.

Yttranden öfver det af stadsfullmäktiges delegerade för inkorporeringsfrågor den 15 april 1909 afgifna betänkande och förslag rörande införlifning med Stockholms stad af Brännkyrka socken.

(Jfr bih. n:r 14 för år 1908 samt n:r 35 och 143).

1. Kyrkogårdsnämndens yttrande (sid. 2).
2. Hälsovårdsnämndens yttrande jämte nämndens däri åberopade, den 22 februari 1907 till de särskilda delegerade aflättna skrifvelse (sid. 2—6).
3. Folkskoleöfverstyrelsens yttrande (sid. 6—8).
4. Slakthus- och saluhallsstyrelsens yttrande (sid. 8, 9).
5. Hamnstyrelsens yttrande (sid. 9).
6. Fattigvårdsnämndens yttrande jämte fattigvårdsinspektörens däri åberopade tjänstememorial (sid. 9—14).
7. Gas- och elektricitetsverksstyrelsens yttrande (sid. 14, 15).
8. Byggnadsnämndens yttrande jämte stadsarkitektens och stadsingenjörskontorets däri åberopade tjänsteutlåtanden (sid. 15—19).
9. Mantalsnämndens yttrande (sid. 19).
10. Landtegendomsnämndens yttrande sid. (sid. 20—33).

1.

Till Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskott.

Genom remiss den 22 nästlidne april har beredningsutskottet anmodat kyrkogårdsnämnden att afgifva yttrande beträffande ett af de utaf Stockholms stadsfullmäktige utsedde delegerade för inkorporeringsfrågor den 15 i nämnda månad afgifvet betänkande och förslag i fråga om införlifning med Stockholms stad af Brännkyrka socken.

Och får kyrkogårdsnämnden med anledning häraf meddela, det nämnden för sin del icke funnit något att erinra mot Brännkyrka sockens ifrågasatta införlifning med Stockholms stad eller mot de af delegerade i detta hänseende framlagda förslag. Nämnden anser sig dock böra framhålla, att, därest någon skyldighet för staden att underhålla socknens nuvarande begravningsplats möjligen skulle komma att blifva en följd af införlifningen, några däraf föranledda utgifter icke torde böra påläggas nämnden utan motsvarande vederlag.

Stockholm den 14 maj 1909.

På kyrkogårdsnämndens vägnar:

AXEL N. ANDERSSON.

Alfr. Stuart.

2.

Till Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskott.

Genom remiss den 22 sistlidne april har utskottet anmodat Stockholms stads hälsovårdsnämnd att afgifva yttrande i anledning af ett utaf stadsfullmäktiges delegerade för inkorporeringsfrågor afgifvet betänkande och förslag i fråga om införlifning med Stockholms stad af Brännkyrka socken; och får nämnden i sådant afseende anföra följande.

Sedan stadsfullmäktige den 4 november 1905 beslutat tillsätta en särskild kommitté för utredning af frågan angående öfverflyttning till Stockholm af vissa intill staden belägna samhällen, har hälsovårdsnämnden på begäran af kommittén och med hänsyn till dess uppfattning, att införlifningen borde omfatta Nacka, Brännkyrka, Lidingö, Solna och Brömma socknar med Sundbybergs köping, den 22 februari 1907 afgifvit yttrande beträffande de ökade utgifter för kommunens hälso- och sjukvård, som kunde antagas blifva en följd af de ifrågasatta landskommunernas införlifning med Stockholm. Hvad af dessa utgifter skulle belöpa å Brännkyrka socken hafva delegerade vidrört å sid. 16 och 17 i sitt utlåtande och beräknat desamma till 38,000 kronor.

Med hänvisning till hvad nämnden anført i sitt ofvan återopade yttrande, hvaraf en bestyrkt afskrift här bifogas, vill nämnden ytterligare erinra, att, äfven om de årliga ökade utgifterna skulle kunna inskränkas till det af delegerade beräknade belopp, Stockholms kommun måste vara beredd på att för tillgodoseende af det ökade behofvet af sjukhusvård under den allra närmaste framtiden bringa till utförande det af nämnden framlagda förslag till uppförande vid Enskede af ett nytt sjukhus för hufvudstaden.

Stockholm den 4 juni 1909.

På hälsovårdsnämndens vägnar:

O. MEDIN.

Carl Schönmeyr.

Afskrift.

Till kommitterade för utredning af frågan om införlifvande med Stockholm af vissa angränsande landtområden.

Med förmälan att I funnit följande områden kunna till öfverflyttning ifrågakomma, nämligen Solna, Brömma, Lidingö, Brännkyrka och Nacka socknar med däriinom belägna municipalsamhällen äfvensom Sundbybergs köping, hafven I uti skrifvelse den 16 november 1906 anhållit att för frågans vidare utredning erhålla hälsovårdsnämndens yttrande angående vissa, frågan berörande omständigheter, afseende de intressen, nämnden har att iakttaga och bevaka, samt i sådant af-

seende begärt svar å en del frågor, hänförda under 5 särskilda hufvudpunkter, hvarjämte I ifrågasatt, att svaren skola meddelas särskildt för hvarje kommun och samhälle.

Då hälsovårdsnämnden nu går att yttra sig i anledning af Eder sålunda gjorda framställning, vill nämnden redan från början erinra, att, med hänsyn till föreliggande frågas vidt omfattande beskaffenhet och Eder uttalade önskan att snarast möjligt erhålla den äskade utredningen, nämnden ansett sig hvarken böra eller ens kunna inlåta sig på en utredning i detalj af alla de olika förhållanden, som från hälso- och sjukvårdssynpunkt kunna tänkas blifva en följd af den ena eller andra landtkommunens införlifvande med Stockholm, utan att nämnden därför nödgas inskränka sig till att beröra dessa förhållanden endast i deras allmänna hufvuddrag.

På den af Eder framställda första frågan, huruvida från hälsovårdsnämnden sida finnes någon erinran mot något eller några af de ifrågasatta områdenas förening med Stockholms stad, och i sådan händelse, hvad som kan vara att däremot anmärka, vill nämnden lämna det svar, att nämnden icke har något att däremot erinra. Snarare bör från hälsovårdssynpunkt en dylik anordning vara af vikt för hufvudstaden, enär, i händelse af uppträdande epidemier eller andra smittosamma sjukdomar inom dessa områden, deras bekämpande bör antagas kunna med större framgång ske genom anlåtande af de resurser, som i detta afseende gifvetvis stå hufvudstadens sjukvård till buds.

Beträffande den andra frågan, huruvida för en inkorporering några särskilda villkor och bestämmelser böra ur hälso- och sjukvårdens synpunkt från stadens sida uppställas, och i sådant fall hvilka, anser nämnden sådant icke vara erforderligt, då ju gällande författningar, såväl allmänna som särskildt för Stockholm utfärdade, genom inkorporeringen naturligtvis blifva tillämpliga äfven på de inkorporerade områdena.

Under punkterna 3), 4) och 5) hafven I vidare begärt upplysning, huruvida inom de särskilda samhällena nu förekommande anordningar i afseende å hälso- och sjukvård kunna i händelse af öfverflyttningen anses tillfredsställande och om i motsatt fall särskilda åtgärder blifva af öfverflyttningen omedelbarligen och med nödvändighet påkallade, hvilka åtgärder i sådan händelse anses böra vidtagas och hvilka kostnader desamma kunna beräknas komma att medföra samt slutligen huruvida öfverflyttningen eljest kan anses komma att medföra ökade kostnader för hälso- och sjukvården och till hvilket belopp dessa ökade kostnader kunna uppskattas.

Vid besvarandet, såsom det synes nämnden lämpligast, i ett sammanhang af dessa spörsmål vill nämnden till en början erinra, att då det helt visst kommer att förflyta en ganska lång tid, innan den ifrågasatta inkorporeringen kan vara genomförd, och då med hänsyn till den snabba utveckling inom olika områden, som redan nu gör sig kraftigt gällande inom de hufvudstaden angränsande landkommunerna, förhållandena äfven beträffande hälso- och sjukvården antagligen komma att under denna tid väsentligen förändras och möjligen framkalla ökade kraf i ena eller andra afseendet, nämnden ansett sig icke kunna taga hänsyn härtill, utan därför utgått från förhållandena sådana de för närvarande gestalta sig.

Vid en eventuell inkorporering kräfvats gifvetvis inom de särskilda landsamhällena en del förbättringar såväl i afseende på hälsovård som äfven beträffande sjukvård. Vattentillgången är redan nu å några platser alltför knapp, och för en förbättrad renhållning erfordras ock en del åtgärder från det allmännas sida. Detsamma är förhållandet äfven med anordningar för afledande af spillvatten, enär ett ordnad afloppssystem antingen nästan fullständigt saknas eller är bristfälligt eller ock mer än tillätligt förorenar angränsande vattendrag. Åtgärder till förbättrande af dessa förhållanden torde efter inkorporeringen snart visa sig nödvändiga, äfven om de icke omedelbart kunna påkallas och genomföras. Kostnaderna härför kunna dock icke nu ens tillnärmelsevis beräknas.

För bestridande af sjukvården inom ifrågavarande landkommuner finnes för närvarande, förutom några smärre epidemisjukstugor, tillgång endast till de lasarett, som äro gemensamma för Stockholms län. Staden måste alltså efter en inkorporering vara beredd på att tillhandahålla nödigt sjukhusutrymme för den nya befolkningen, hvilken för närvarande uppgår till omkring 36,000 personer. För större städer uppgifves behovet af sjukhusutrymme till 4—6 platser på 1,000 innevånare, och i Stockholm utgjorde år 1905, oberäknadt sinnessjukhus och allmänna försörjningsinrättningen, sängantalet på samtliga sjukhus något mer än 6 på 1,000 innevånare, hvilket emellertid visat sig vara för knappt. Vore behovet af sjukhusvård lika stort inom de till inkorporering föreslagna områdena, skulle alltså erfordras omkring 200 sjukhusplatser. Så torde emellertid knappast vara fallet, då hälften af denna befolkning är boende på landsbygden. Kostnaden för dessa behöfliga sjukhusplatser låter sig naturligtvis icke för närvarande beräknas, men vill nämnden i afseende härå upplysa, att vid nyanläggning af sjukhus priset per sjuksäng knappast torde understiga 6—7,000 kronor, men ställer sig vid utvidgning af redan bestående inrättningar icke oväsentligt billi-

gare. Dagkostnaden för underhållsdag var år 1905 å stadens sjukhus i medeltal 2 kronor 30 öre.

En inkorporering af de ifrågasatta betydande områdena kommer naturligtvis äfven att i flera afseenden utsträcka det arbete, som de under nämnden lydande tjänsteinnehafvare hafva att bestrida, och påkallar till följd häraf ökning i nu befintliga arbetskrafter. I hvilken omfattning detta kan blifva förhållandet, kan icke för närvarande med bestämdhet angifvas, men med hänsyn till nu rådande förhållanden synes det redan nu vara uppenbart, att tjänstemännens antal behöfver ökas med åtminstone 2 amanuensbefattningar å nämndens expedition (en för kansliet och en för kamrerarekontoret), 3 distriktsläkare, 4 tillsyningsmän vid hälsopolisen, 2 festerbarnsinspektriser och en assistent vid bostadsinspektionen. Med nuvarande aflöningar, oberäknadt ålderstillägg, skulle kostnaderna härför uppgå till omkring 25,600 kronor.

Härförutom kräfves äfven ökning i en del andra till nämndens förfogande ställda anslag, särskildt för sjuktransporter, medikamenter åt fattiga sjuka, barnmorskebiträde, desinfektionsåtgärder, driftkostnader för sjukhusen, tjänsteresor m. m. Att nu kunna beräkna dessa ökade kostnader är emellertid icke möjligt för nämnden.

Stockholm den 22 februari 1907.

På hälsovårdsnämndens vägnar:

O. MEDIN.

Carl Schönmeyr.

Vidimeras
ex officio:

Carl Schönmeyr.

3.

Till Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskott.

På grund af genom Eder infordradt yttrande rörande delegerades betänkande och förslag i fråga om inkorporering med Stockholms kommun af Brännkyrka socken får öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor anföra följande.